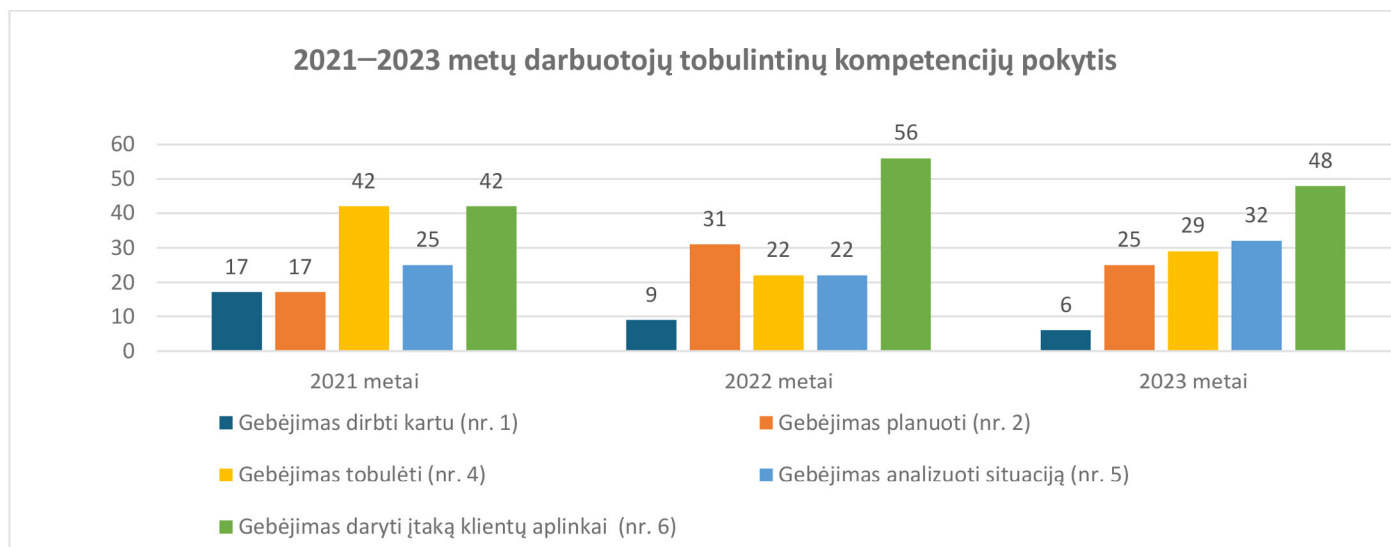

1. NUOLATINIO MOKYMOSI IR TOBULĖJIMO REZULTATAI 2023 METAIS

9 kriterijus Socialinių paslaugų teikėjas taiko personalo kompetencijos kėlimo priemones remdamasis asmeniniu ugdymosi, nuolatinio mokymosi ir tobulėjimo planu.

Rodiklis 2021–2023 metų dienos centro „Šviesa“ darbuotojų tobulintinių kompetencijų pokytis procentine išraiška

Duomenų šaltinis: 2021–2023 m. darbuotojų kompetencijų įsivertinimo ataskaitos

Rezultatų paaiškinimas

Diagrama rodo dienos centro „Šviesa“ darbuotojų, tiesiogiai teikiančių paslaugas, tobulintinių kompetencijų įsivertinimą.

2023 m. bendras tiesiogiai paslaugas teikiančių darbuotojų skaičius – 36. Tobulintinas kompetencijas įsivertino 31 darbuotojas.

Analizuojant 2023 m. įsivertinimo duomenis ir lyginant juos su 2021–2022 m. duomenimis matomi nuosekliai gerėjantys rezultatai, o tai įtakojo 2022 ir 2023 m. taikytos tobulinimo priemonės:

o Galime teigti, kad 2021–2022 m. nuosekliai gerėjančius *gebėjimo dirbti kartu (nr. 1)* rodiklius lėmė suplanuoti ir įgyvendinti Centro darbuotojų ir komandų grįžtamojo ryšio teikimo patyriminiai mokymai ir komandinių (6) supervizijų procesai. Supervizoriams, atsižvelgus į kiekvienos komandos individualius poreikius, buvo suformuotos konkrečios komandinio darbo stiprinimo užduotys. Centras darbuotojams suteikė erdves refleksijoms ir tobulinimuisi. Nuosekliai gerėjantiems šios kompetencijos rezultatams įtaką daro reguliariai vykdomi komandų ir jų vadovų susirinkimai.

o Analizuojant 2023 m. kompetencijos *gebėjimas planuoti (nr. 2)* įsivertinimo duomenis matomas 2022 m. išaugusio poreikio sumažėjimas 6 proc. punktais. Šiam pokyčiui reikšmės turėjo 2023 m. atsiradusi galimybė darbuotojams savarankiškai įsitraukti į nacionaliniu mastu vykdomas socialinių paslaugų srities darbuotojų PKTC ir KURSUOK programas. Išsamus periodinis darbuotojų informavimas bei duomenų rinkimas apie pasinaudojimą šiomis galimybėmis davė teigiamų rezultatų.

o Būtina atkreipti dėmesį į 2021–2023 m. kompetencijos *gebėjimas tobulėti (nr. 4)* poreikio dinamiką (poreikis išaugo). Nusiteikimas realiai taikyti mokymosi rezultatus praktikoje turėtų pagerėti įgyvendinus 2024 m. suplanuotą priemonę – kas ketvirtį organizuoti darbuotojų grįžtamojo ryšio susitikimus, kurių metu darbuotojai pristatys savo įžvalgas apie išklaustytus kompetencijų tobulinimo mokymus ir jų pritaikymo paslaugų teikimo praktikoje galimybes.

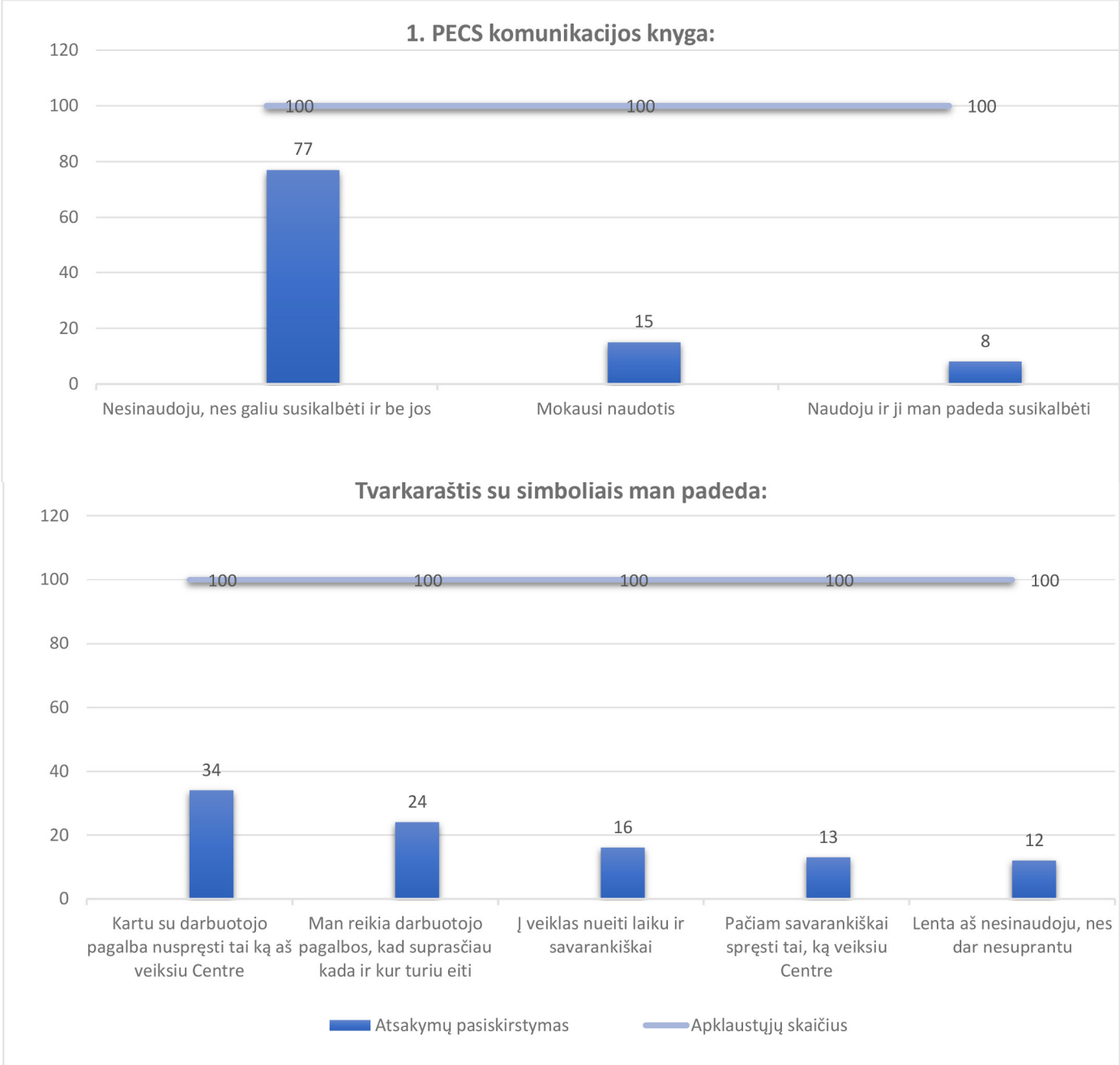
o 2023 m. išaugo kompetencijos *gebėjimas analizuoti situaciją (nr. 5)* tobulinimo poreikis. Šį pokytį vertiname teigiamai, nes jis sietinas su Centro individualios priežiūros darbuotojų įtraukimu į supervizijos procesus, kur teko praktiškai analizuoti situacijas, reflektuoti savo patirtis. Darbuotojai pradėjo kritiškiau vertinti šios kompetencijos poreikį. Tikslinga ir toliau tai tęsti, kad darbuotojai galėtų praktikuoti šiuos įgūdžius įvairiomis formomis (komandų, grupių susirinkimai ir pan.).

o 2023 m. augantis atsakomybių delegavimas lankytojams, jų įgalinimas ir įtraukimas, grupių susirinkimai bei lengvai suprantamos kalbos įrankių taikymas padidino poreikį gilintis į *gebėjimo daryti įtaką klientų*

aplinkai (nr. 6) kompetenciją (žiniomis, įgūdžiais ir vidine parengtimi). Peržiūrėjus kompetencijas, išryškėjo išaugęs poreikis derėtis, tad ir tarpininkavimo, moderavimo įgūdžių poreikis (ką galima būtų apibūdinti kaip gebėjimą padėti susikalbėti skirtingų poreikių turintiems žmonėms), taip pat žinių apie manipuliacijas, galios ir įtakos valdymą bei supratimą poreikis. 2024 m. Centro kompetencijų tobulinimo plane tikslinga suplanuoti nesmurtinės komunikacijos pratybas, kurios stiprintų pagarbų gebėjimą susikalbėti įvairių poreikių turintiems žmonėms.

2. LANKYTOJŲ TEISIŲ SKATINIMO IR UŽTIKRINIMO KASDIENIAME DARBE REZULTATAI

16 kriterijus	Socialinių paslaugų teikėjas vertina savo veiklos efektyvumą pagal tai, kaip skatina ir praktiškai užtikrina paslaugų gavėjų teises visose organizacijos veiklos srityse.
Rodiklis	Įrankių, taikomų lengvai suprantama kalba (komunikacijos knygų ir tvarkaraščių), poveikio Centre užtikrinant lankytojų teises 2023 m. procentinė išraiška
	Duomenų šaltinis: 2023 m. lankytojų apklausos rezultatai, dalyvavo 50 lankytojų

Rezultatų paaiškinimas

Tikslas – išsiaiškinti 2023 m. suplanuotų ir atliktų tobulinimo veiksmų – diegiamų įrankių lengvai suprantama kalba – naudojimo poveikį užtikrinant lankytojų teises.

Pateiktos dvi diagramos, kuriose atsispindi du įrankiai lengvai suprantama kalba:

- 1) PECS komunikacijos knyga;
- 2) tvarkaraščiai.

Pirmoje diagramoje (Komunikacijos knyga) matome atsakymų pasiskirstymo procentinę išraišką, kurioje atsispindi komunikacijos knygu, parengtų PECS metodu, diegimo rezultatas:

- o 8 proc. lankytojų naudojami komunikacijos knygomis – jos tapo įrankiu susikalbėti, t. y. išreikšti savo nuomonę, atsakyti į klausimus ir paklausti pačiam, taikliau pasirinkti veiklas, tiksliau sužinoti naujienas.
- o 15 proc. lankytojų pradėjo mokytis naudoti šiomis knygomis, kurios taps taiklesniu susikalbėjimo įrankiu.

Atsižvelgdami į gautus rezultatus galime teigti, kad šių knygų naudojimas užtikrina keturias iš dešimties lankytojų teisių, nurodytų Dienos centro „Šviesa“ lankytojų teisių chartijoje, t. y.:

- teisė į savarankiškumą,
- teisė pasirinkti mėgstamą veiklą,
- teisė atrasti naują veiklą,
- teisė sužinoti naujienas.

Išvada: PECS komunikacijos knygos turi teigiamą poveikį užtikrinant lankytojų teises, todėl tikslinga nuosekliai tęsti šio metodo diegimą apimant vis daugiau lankytojų.

Antroje diagramoje (Tvarkaraštis su simboliais man padeda) matome atsakymų pasiskirstymo procentinę išraišką, kurioje atsispindi įdiegtų tvarkaraščių naudos rezultatas:

- o 13 proc. lankytojų su tvarkaraščiu geba savarankiškai spręsti, ką veiks Centre;
- o 16 proc. lankytojų geba savarankiškai nueiti į veiklas;
- o 24 proc. lankytojų reikalinga darbuotojo pagalba, kad suprastų, kur ir kada turi nueiti;
- o 34 proc. lankytojų reikalinga darbuotojo pagalba nuspręsti, ką veiks Centre.

Atsižvelgdami į gautus rezultatus galime teigti, kad tvarkaraščių naudojimas užtikrina tris iš dešimties lankytojų teisių, nurodytų Dienos centro „Šviesa“ lankytojų teisių chartijoje, t. y.:

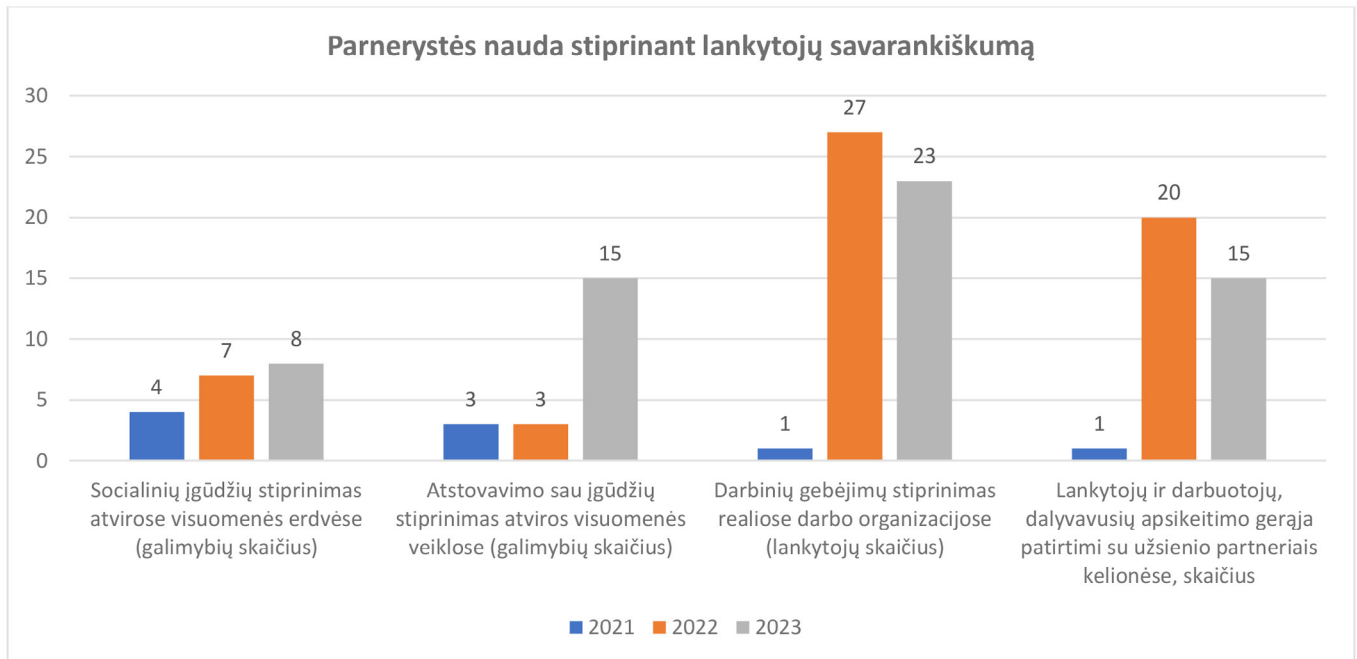
- teisė į savarankiškumą,
- teisė pasirinkti mėgstamą veiklą,
- teisė atrasti naują veiklą.

Išvada: tvarkaraščio lengvai suprantama kalba naudojimas turi teigiamą poveikį užtikrinant lankytojų teises, todėl tikslinga nuosekliai tęsti šio metodo diegimą įtraukiant vis daugiau lankytojų ir siekiant vienodo simbolių supratimo.

3. PARTNERYSČIŲ TEIKIAMOS NAUDOS REZULTATAI

25 kriterijus Socialinių paslaugų teikėjas įvertina partnerystės rezultatus ir naudą paslaugų gavėjams ir organizacijai.

Rodiklis nr. 1 Lankytojų socialinių, atstovavimo sau ir darbinių gebėjimų stiprinimo, pasitelkus partnerių siūlomas galimybes ir pagalbą, palyginimas 2021–2023 metais
Duomenų šaltinis: 2022 ir 2023 m. veiklos rezultatų ataskaitos

Rezultatų paaiškinimas

Lygindami 2021–2023 m. duomenis matome socialinių įgūdžių stiprinimo atvirose visuomenės erdvėse ir atstovavimo sau įgūdžių stiprinimo atviros visuomenės veiklose atvejų skaičiaus nuoseklų augimą, nes Centras tęsė ilgalaikes bendradarbiavimo su partneriais (bendrija VILTIS, DSP PLIUS, Vilniaus kolegija, šokių studija KANDELA ir kt.) programas.

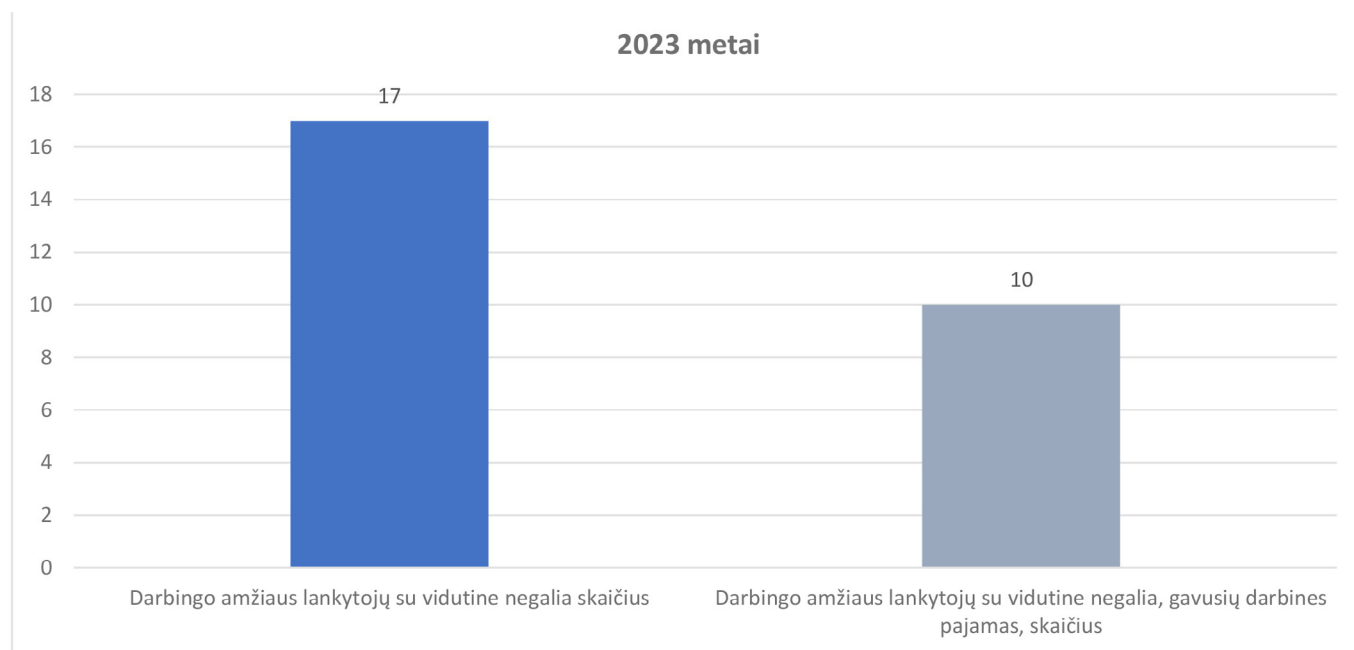
Ženklius partnerystės naudos rezultatus pagerino 2021 m. suplanuotas ir 2022–2023 m. įgyvendintas patobulinimas – socialinių programų koordinatoriaus pareigybės įvedimas ir veikla. Darbuotojui atliekant pareigybei priskirtas funkcijas, lankytojams atsirado galimybė dalyvauti „DUO Day“ projekte, partnerių organizuojamose konferencijose skaityti pranešimus, bendradarbiauti su tarptautiniais partneriais, vykti vizitų į užsienį, kas sustiprino lankytojų gebėjimus savarankiškai veikti atviroje visuomenėje, o ne tik saugioje Centro aplinkoje, bei praplėtė Centro darbuotojų kompetencijas.

2023 m. išaugo lankytojų atstovavimo sau galimybės, nes Centro partneris bendrija VILTIS 8 lankytojus pakvietė dalyvauti atstovavimo sau platformoje, kur asmenys su negalia dalyvauja bendrijos tarybos narių posėdžiuose, teikia pasiūlymus ir kartu su tarybos nariais priima sprendimus.

2023 m. sumažėjimą 4 lankytojais srityje darbinių gebėjimų stiprinimas realiose darbo organizacijose, ko gero, įtakoją iš partnerystės išaugusi nauja galimybė lankytojams – vertinti tekstus, parengtus lengvai suprantama kalba, ir gauti realias darbinės pajamas (žr. partnerystės naudos rodiklį nr. 2).

2023 m. lankytojų ir darbuotojų, dalyvavusių gerosios patirties užsienio kelionėse, skaičiaus sumažėjimą įtakoją projektų, įgyvendinamų kartu su užsienio partneriais, eiga.

Rodiklis nr. 2 Darbingo amžiaus lankytojų su vidutine intelekto negalia skaičiaus santykis su darbingo amžiaus lankytojais su vidutine intelekto negalia, kurie gavo darbinės pajamas dėl Centro bendradarbiavimo su partneriais, 2023 metais

2022 m. Centras sėkmingai sudarė sąlygas lankytojams, turintiems vidutinę intelekto negalią, stiprinti jų darbinius gebėjimus (žr. rodiklio nr. 1 grafiką). Metų rezultatai parodė darbinių įgūdžių ir gebėjimų stiprinimo tendencijas. Atsižvelgiant į šiuos rezultatus, 2023 m. buvo suplanuota ieškoti partnerystės galimybių, kad lankytojai realiai galėtų pritaikyti įgytus darbinius ir socialinius įgūdžius, taip pat už savo darbą gauti atlygį.

2023 m. Centras pradėjo bendradarbiauti su Neįgaliųjų teisių apsaugos agentūra dėl lengvai suprantamos kalbos tekstų vertinimo projekto su tikslinėmis grupėmis (bandomasis projektas). Projekte dalyvavo ir tekstus vertino 9 lankytojai, jiems padėjo 3 darbuotojai. Už dalyvavimą projekte visi lankytojai gavo pajamas, už jas savarankiškai ir pačių sprendimu įsigijo jiems reikalingų daiktų.

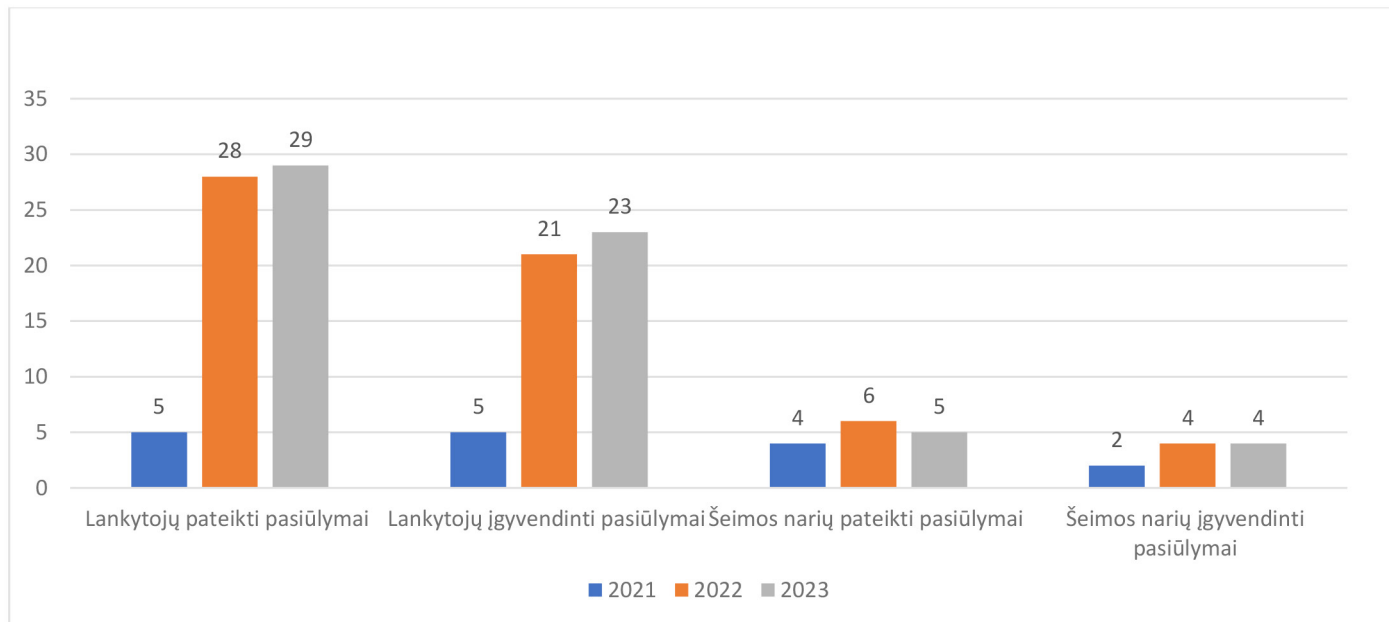
Vienas lankytojas 2023 m. tęsė darbą socialiai atsakingame restorane „Pirmas blynas“.

Išvada: rezultatus vertiname teigiamai, nes tobulinimo priemonių įgyvendinimas pasitelkus partnerystę pagerino lankytojų įtraukties į darbo rinką rezultatus.

4. LANKYTOJŲ ĮTRAUKIMO Į PASLAUGŲ PLANAVIMĄ, TEIKIMĄ IR VERTINIMĄ REZULTATAI

27 kriterijus Socialinių paslaugų teikėjas įtraukia paslaugų gavėjus kaip aktyvius dalyvius į paslaugų planavimą, teikimą ir vertinimą.

Rodiklis 2021–2023 metų lankytojų ir jų šeimos narių pateiktų ir įgyvendintų pasiūlyimų skaičiaus dinamika
Duomenų šaltiniai: 2021–2023 m. Lankytojų seniūnų tarybos susirinkimų protokolai, Centro veiklos ataskaitos, šeimos narių apklausų rezultatai

Rezultatų paaiškinimas

Rezultatų paaiškinimas

Diagramoje matome, kad 2021 m. tiek šeimos nariai, tiek lankytojai pasiūlymus teikė vangiai. Tam turėjo įtakos per pandemiją taikyti apribojimai. Po pandemijos pradėjus paslaugas teikti intensyviau, lankytojai ir jų šeimos nariai pasiūlymus teikė aktyviau.

Pastebėta, kad 2022 ir 2023 m. teikti pasiūlymai buvo panašūs, skirtumas tas, kad 2023 m. jie buvo konkretesni ir įgyvendinami.

2023 m. pateikti pasiūlymai:

- Šeimos nariai: *suplanuoti naujų užimtumo veiklų; daugiau judėjimo veiklų; prieš užsiėmimus organizuoti mankštą grupėse.*

- Lankytojai: *dalyvauti mokymuose, konferencijose; DUO Day; važiuoti su teatru į kitus miestus; išvykti į užsienį – Lenkiją ar kitur; vasarą įrengti hamakus ant kalno, nuvykti prie jūros be tėvų.*

Centras į daugumą pasiūlymų atsižvelgė ir įgyvendino šias gerinimo priemones:

o įgyvendino projektą „Aš kaip ir tu“ (kelionės į Nidą, Biržus be šeimos narių su nakvyne);

o Centro parke įrengė hamakus;

o organizavo 2 lankytojų kelionę į užsienio šalį (be tėvų);

o periodiškai vyksta taichi mankšta;

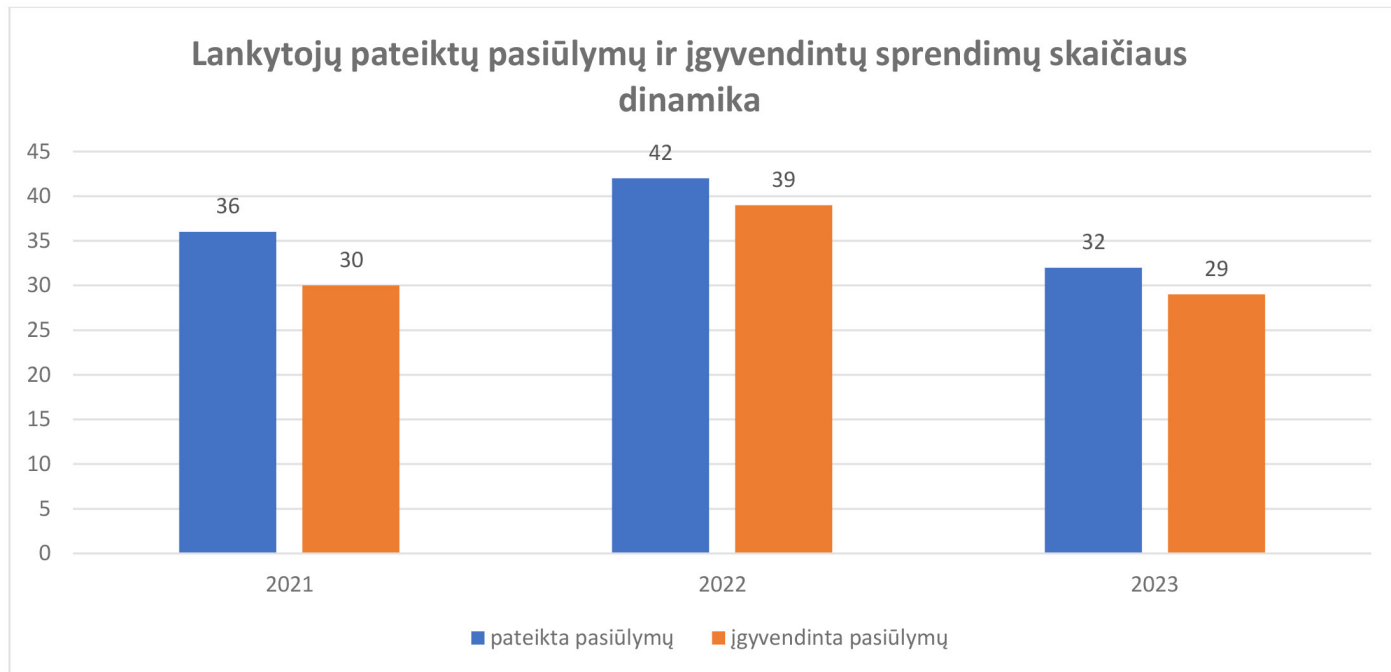
o įkurtos naujos žolelių arbatos ir muilo gamybos dirbtuvės.

Šie gerinimo veiksmai atsispindi 10-to rezultato rodiklyje – Centrai daug metų pavyksta išlaikyti aukštą lankytojų ir šeimos narių pasitenkinimo paslaugomis vertinimą.

5. LANKYTOJŲ ĮGALINIMO REZULTATAI

29 kriterijus Socialinių paslaugų teikėjas taiko specifines priemones, kad personalas ir paslaugų naudotojai suprastų, didintų ir gerintų paslaugų gavėjų įgalinimą.

Rodiklis Lankytojų pateiktų pasiūlymų ir priimtų sprendimų skaičiaus dinamika per 2021–2023 metų laikotarpį
Duomenų šaltinis: susirinkimų kartu su lankytojais protokolai (2021 m. – 32, 2022 m. – 52, 2023 m. – 44 susirinkimų protokolai)

Rezultatų paaiškinimas

Diagrama rodo Centro lankytojų 6 grupių susirinkimuose pateiktų pasiūlymų ir priimtų sprendimų skaičiaus santykį.

Pateiktų pasiūlymų ir sprendimų skaičiaus santykis rodo, kad lankytojai noriai ir aktyviai dalyvauja susirinkimuose, domisi priimtų sprendimų įgyvendinimu, kelia kritinius klausimus, formuluoja argumentus.

Diagramoje matome, kad per 2022 m. lankytojų pasiūlymų ir priimtų sprendimų skaičius augo, kas leidžia daryti prielaidą, kad taikomos priemonės yra veiksmingos:

- dirbtuvių ir studijų bei jose siūlomų skirtingų veiklos formų pasirinkimas;
- išvykų ir edukacijų pasiūlymas ir pasirinkimas;
- dalyvavimas lankytojų grupių seniūnų ir pavaduotojų rinkimuose;
- dalyvavimas „atstovavimo sau“ renginiuose;
- pritaikant 6 tvarkaraščius su simboliais lengvai suprantama kalba;
- alternatyvios komunikacijos PECS knygų naudojimas.

2023 m. grupių susirinkimuose pastebėta, kad pasiūlymai kartojasi – siūloma tai, kas jau žinoma, kur jau būta, kas jau suplanuota. Grupės darbuotojai pradėjo kreipti dėmesį į siūlymų kokybę (ne kiekybę) ir sudaryti sąlygas lankytojams priimti atsakomybę už teikiamo pasiūlymo įgyvendinimą, užduodant klausimus, kada ir kaip bus įgyvendinama, ar tai atlieps visų grupės lankytojų poreikius ir kt. Skiriama daugiau laiko pagalvoti, siekiama, kad lankytojai pritaikytų siūlymus prie gyvenimo ritmo, aplinkybių ir grupės lankytojų poreikių. Taip pat siekiama prakalbinti daugiau lankytojų, kurie turi sunkumų komunikuojant verbaliai.

Diagramoje matome, kad per 2023 m. lankytojų pasiūlymų ir priimtų sprendimų skaičius sumažėjo, tačiau jie pradėjo įgauti naują kokybę. Atsiranda nauji teikiamų pasiūlymų variantai: *skirti kavos laiką su draugėmis (penktadieniais po diskotekos ar filmo); patiems tvarkytis savo spinteles; po pietų laikytis TYLOS laiko (iki 13.00 val.).*

Pastebima, kad išlieka aktyvūs pasiūlymai nuvažiuoti ar nueiti: *į parduotuvę, pasivaikščioti, piceriją, bowlingą, kiną, alpakų ūkį, zoologijos sodą, McDonaldą, prie eglės ar ežero.* Tokie pasiūlymai yra tapę kasdienybe

ir jau nėra fiksuojami grupių susirinkimo protokoluose. Galime teigti, kad tai turėjo įtakos teikiamų pasiūlymų sumažėjimui.

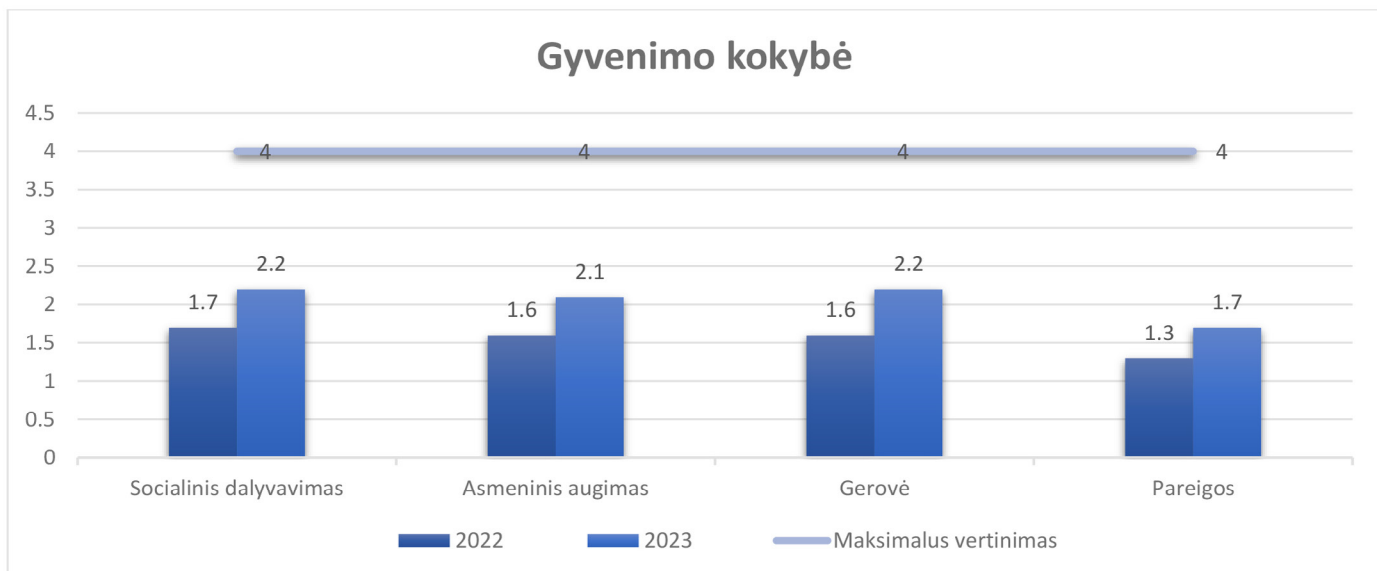
Šį lankytojų pasiūlymų ir priimtų sprendimų skaičiaus sumažėjimą 2023 m. taip pat įtakojo ir 2022 m. pradėtos taikyti priemonės: tvarkaraščiai su simboliais lengvai suprantama kalba ir alternatyvios komunikacijos PECS knygų naudojimas, kurios 2023 metais jau pradėjo nešti apčiuopiamus rezultatus.

Todėl, siekiant stiprinti lankytojų įsitraukimą ir savarankiškumą, tikslinga 2024 m. įgalinimo rodiklį papildyti *pasiūlymų, kuriuos savarankiškai arba iš dalies savarankiškai įgyvendino patys lankytojai*, duomenimis.

6. LANKYTOJŲ GYVENIMO KOKYBĖS GERINIMO REZULTATAI

32 kriterijus Socialinių paslaugų teikėjas turi aiškią paslaugų gavėjų gyvenimo kokybės koncepciją ir vykdo veiklą, grindžiamą paslaugų gavėjų poreikių vertinimu, siekdamas pagerinti jų gyvenimo kokybę.

Rodiklis Lankytojų gyvenimo sričių, numatytų Gyvenimo kokybės koncepcijoje, pokytis lyginant 2022 ir 2023 metus kolektyviniu požiūriu 4 balų vertinimo sistemoje per metus
Duomenų šaltinis: individualūs socialinės globos planai

Rezultatų paaiškinimas

Diagrama rodo dienos centro „Šviesa“ gyvenimo kokybės pokytį, lyginant 2022 ir 2023 m. kolektyviniu požiūriu. Lankytojų gyvenimo kokybę vertinama vadovaujantis Centro gyvenimo kokybės koncepcija, susieta su individualiu lankytojo planu. Vertikali diagramos ašis rodo gyvenimo kokybės vertinimo lygį, galimas maksimalus keturių balų lygis. Vertinimo balų lygiai: 4 – savarankiškai, 3 – reikia savarankiškai įtvirtinti / stiprinti, 2 – reikalingas darbuotojo priminimas, 1 – reikalinga darbuotojo pagalba, 0 – nepavyko pasiekti. Horizontali ašis rodo gyvenimo kokybės sritis ir pareigas. 2022 m. įvertintas 83 lankytojų, 2023 m. – 75 lankytojų gyvenimo kokybės pokytis.

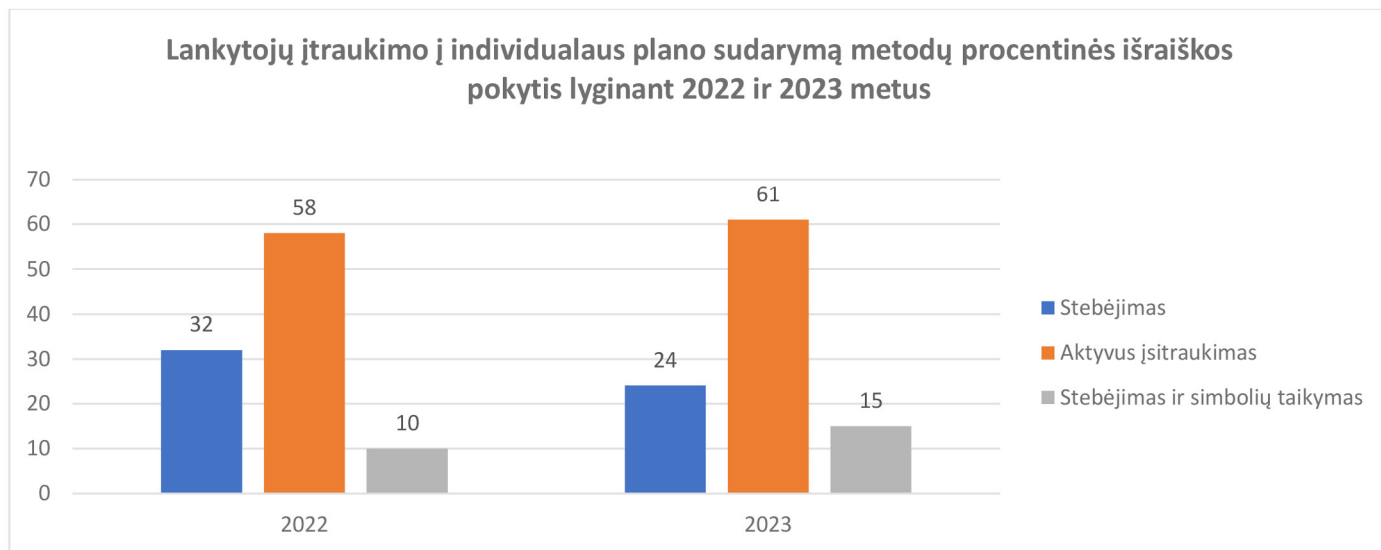
Diagramoje matome lankytojų gyvenimo sričių vidurkius. Lyginant gautus rezultatus galima teigti, kad Centre organizuojamos paslaugos ir veiklos yra taiklios ir daro poveikį lankytojų gyvenimo kokybei, nes jų išsikelti tikslai buvo įgyvendinti ir matomas augimo rezultatas. Augimo rezultatui įtaką padaryti galėjo:

- nuoseklūs darbuotojų susirinkimai, kuriuose aptariami ir tikslinami individualūs lankytojų poreikiai;
- planų rengimas lengvai suprantama kalba – tai leido darbuotojams taikliau padėti lankytojams atrasti ir įsivardinti tikruosius savo poreikius;
- komunikacijos knygų PECS metodu diegimo pradžia;
- grupėse pradėti taikyti tvarkaraščiai lengvai suprantama kalba.

7. LANKYTOJŲ ĮTRAUKIMO Į INDIVIDUALIŲ PLANŲ RENGIMĄ REZULTATAI

35 kriterijus Socialinių paslaugų teikėjas įtraukia paslaugų gavėjus į individualaus plano rengimą ir peržiūrą, kad užtikrintų paslaugų gavėjo asmeninį indėlį į jo individualų planą.

Rodiklis Lankytojų įtraukimo į individualaus plano sudarymą metodų 2022 ir 2023 metų procentinės išraiškos palyginimas

Rezultatų paaiškinimas

Diagrama rodo dienos centro „Šviesa“ lankytojų įtraukimo į individualaus plano sudarymą metodų procentinę dalį – vertikali ašis, o horizontali ašis rodo lyginamuosius metus.

Bendras 2022 m. sudarytų individualių planų skaičius – 83 (100 proc.), iš jų:

- stebėjimo metodu – 32 proc. (27 individualūs planai);
- aktyvaus įsitraukimo metodu – 58 proc. (47 individualūs planai);
- stebėjimo ir simbolių taikymo metodu – 10 proc. (9 individualūs planai).

Bendras 2023 m. sudarytų individualių planų skaičius – 75 (100 proc.), iš jų:

- stebėjimo metodu – 24 proc. (18 individualių planų);
- aktyvaus įsitraukimo metodu – 61 proc. (46 individualūs planai);
- stebėjimo ir simbolių taikymo metodu – 15 proc. (11 individualių planų).

Lygindami 2022 ir 2023 m., diagramoje matome, kad 2023 m.:

- 5 proc. punktais paaugo stebėjimo ir simbolių metodo taikymas;
- 8 proc. punktais sumažėjo tik stebėjimo metodo taikymas;
- 3 proc. punktais paaugo aktyvaus dalyvavimo metodo taikymas.

Galime teigti, kad šiam pokyčiui įtakos turėjo parinktos ir pritaikytos naujos komunikacijos priemonės: simbolių, lengvai suprantamos kalbos ir PECS knygų naudojimas.

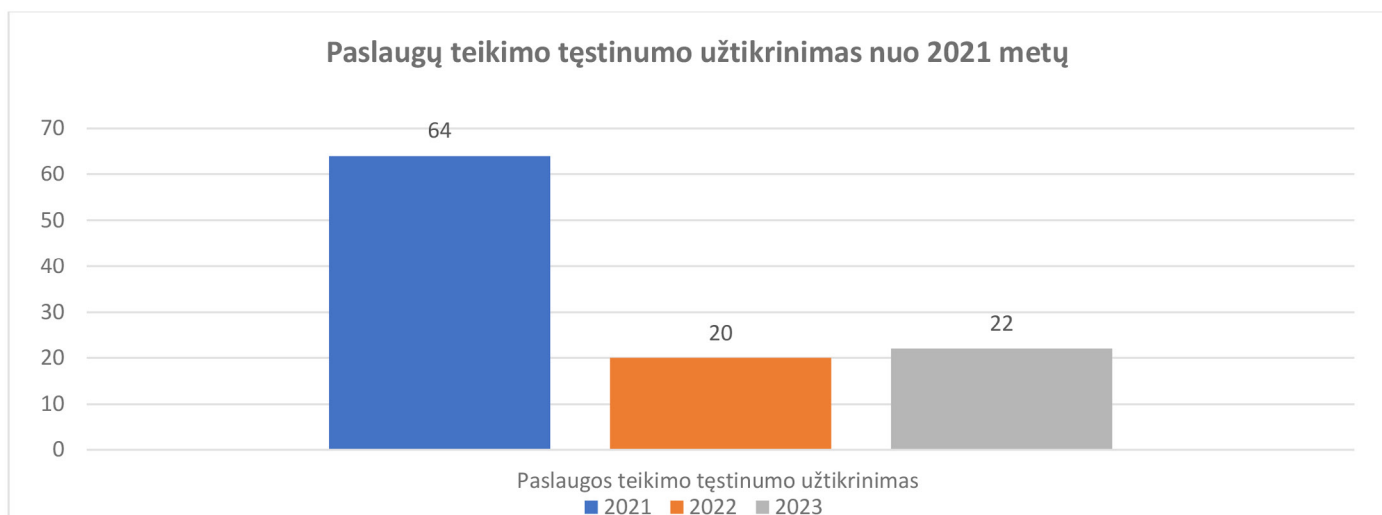
Tikslinga 2024 m. toliau tęsti naujai taikomas komunikacijos priemones, siekiant, kad:

- diagramoje matomi 15 proc. lankytojų galėtų toliau tvirtinti jau turimus gebėjimus;
- individualių planų, sudaromų tik stebėjimo metodu, skaičius ir toliau palaipsniui mažėtų.

8. PASLAUGŲ TEIKIMO TĘSTINUMO REZULTATAI

36 kriterijus Socialinių paslaugų teikėjas užtikrina, kad paslaugų gavėjui būtų prieinamas paslaugų tęstinumas nuo ankstyvosios intervencijos iki paramos ir palaikymo po paslaugos suteikimo, priklausomai nuo bėgant laikui besikeičiančių reikalavimų.

Rodiklis nr. 1 Lankytojų, kuriems 2021–2023 metais nuo paslaugų nutraukimo pradžios ilgiau nei vienerius metus buvo teikiamos tęstinumo (palaikymo) paslaugos, procentinis pasiskirstymas nuo visų 2020 metais nutraukusiųjų paslaugas
Duomenų šaltinis: 2021–2023 m. paslaugų teikimo rezultatų ataskaitos ir tęstinių paslaugų teikimo apskaitos lapai

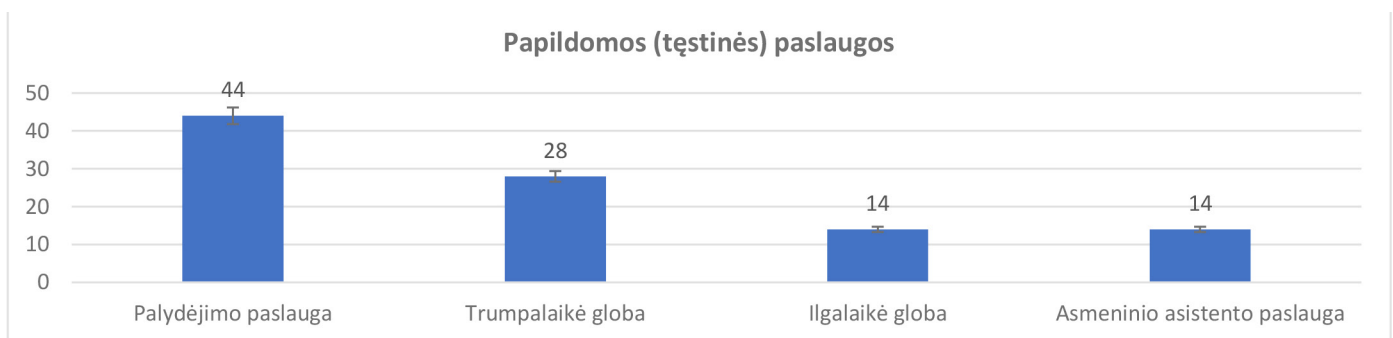
Rezultatai

Metai	Lankytojų, nutraukusių paslaugų teikimo sutartis su Centru, skaičius	Asmenų, kuriems buvo suteiktos tęstinumo (palydėjimo) paslaugos, skaičius	Komentarai
2020	13	1	1 asmens palaikymas vykdomas nuo 2018 m.
2021	1	9 (64 proc.)	Dėl prasidėjusios pandemijos paslaugas Centre nutraukė 13 lankytojų, kuriems 2021 m. Centras sudarė galimybes nuotoliniu būdu prisijungti prie Centro vykdomų nuotolinių užsiėmimų, renginių. Tokia galimybe pasinaudojo 8+1 asmenys.
2022	8	3 (20 proc.)	Atsižvelgiant į tai, kad 2022 m. paslaugos Centre jau buvo teikiamos kontaktiniu būdu, 7 iš 9 tęstines paslaugas gavusių asmenų 2022 m. jų atsisakė. Tęstinumo galimybe pasinaudojo 3 asmenys. Palaikymo pobūdis: dalyvavimas šventėse, užsiėmimuose, asmens aplankymas jo namuose.
2023	1	5 (22 proc.)	Palaikymo galimybe naudojos 3 asmenys, gyvenantys grupinio gyvenimo namuose (aplankymas namuose), 1 asmuo, grįžęs į Ukrainą (nuotolinė komunikacija ir finansinė Centro bendruomenės parama), 1 asmuo, besimokantis profesijos (bendravimas per socialinius tinklus).

Iš paslaugų tęstinumo užtikrinimo trejų metų retrospektyvoje dinamikos matome, kad asmens, nutraukusio paslaugas, likusio gyventi šeimoje (dažniausiai išvyksta iš Vilniaus), ryšys su Centru vis mažėja ir tokius rezultatus galima vertinti kaip objektyvią realybę. Tačiau Centru pavyksta išlaikyti glaudesnius ryšius su asmenimis, neturinčiais tėvų ir gyvenančiais ilgalaikės socialinės globos įstaigose (3 asmenys). Šie asmenys noriai atvyksta į Centro renginius, džiaugiasi, jeigu Centro lankytojai ar darbuotojai juos aplanko „Arkos“ bendruomenės gyvenimo namuose. Atsižvelgiant į rezultatų pasiskirstymo dinamiką, ateityje tikslinga tęstinumo (palaikymo) paslaugas stiprinti asmenims, išvykusiems į ilgalaikės socialinės globos įstaigas ar mirus tėvams / globėjams.

Rodiklis nr. 2 Paslaugų teikimo tęstinumo lankytojams, kuriems 2023 metais dėl besikeičiančių gyvenimo aplinkybių atsirado papildomų socialinių paslaugų už Centro ribų poreikis, procentinis pasiskirstymas

Duomenų šaltinis: tęstinių paslaugų apskaitos lapai

Rezultatų paaiškinimas

Šio rodiklio pasirinkimą lėmė 2023 m. tėvų / globėjų apklausa. Apibendrinus jos duomenis pastebėta, kad amžėjant tėvams ir lankytojams bei prastėjant jų sveikatai atsiranda papildomų socialinių paslaugų poreikis už Centro ribų.

2023 m. suteikta papildomų (tęstinių) paslaugų 7 tokį poreikį turėjusiems lankytojams. Poreikis buvo patenkintas 100 proc.

Diagrama rodo suteiktų papildomų (tęstinių) paslaugų procentinį pasiskirstymą pagal papildomos paslaugos pobūdį:

o Palydėjimo paslauga suteikta 44 proc. lankytojų. Palydėjimo paslaugą sudaro:

- palydėjimas į institucijas tvarkyti dokumentų ir finansų (1 šeima);
- palydėjimas į sveikatos įstaigas dėl sveikatos tęstinumo užtikrinimo (2 šeimos);
- palydėjimas į prekybos centrus užtikrinant lankytojo poreikius (įsigyti drabužių, avalynės, asmens higienos priemonių) (2 šeimos);
- lankytojo palydėjimas aplankyti artimo asmens sveikatos priežiūros įstaigoje (2 šeimos);
- lankytojo palydėjimas jam keičiant gyvenamąją vietą dėl pasikeitusios šeimos situacijos (1 šeima);
- tarpininkavimo, atstovavimo ir konsultavimo paslaugos (7 šeimos).

o Tarpininkavimas gaunant trumpalaikės socialinės globos paslaugas, jos suteiktos 28 proc. lankytojų (2 šeimos).

o Tarpininkavimas gaunant ilgalaikės socialinės globos paslaugas, jos suteiktos 14 proc. lankytojų (1 šeima).

o Tarpininkavimas gaunant asmeninio asistento paslaugas, jos suteiktos 14 proc. lankytojų (1 šeima).

Pastebima šių teikiamų papildomų (tęstinių) paslaugų nuoseklumo ir kompleksiško svarba. Todėl, remiantis 2023 m. suteiktų paslaugų duomenimis, tikslinga tobulinti šias paslaugas:

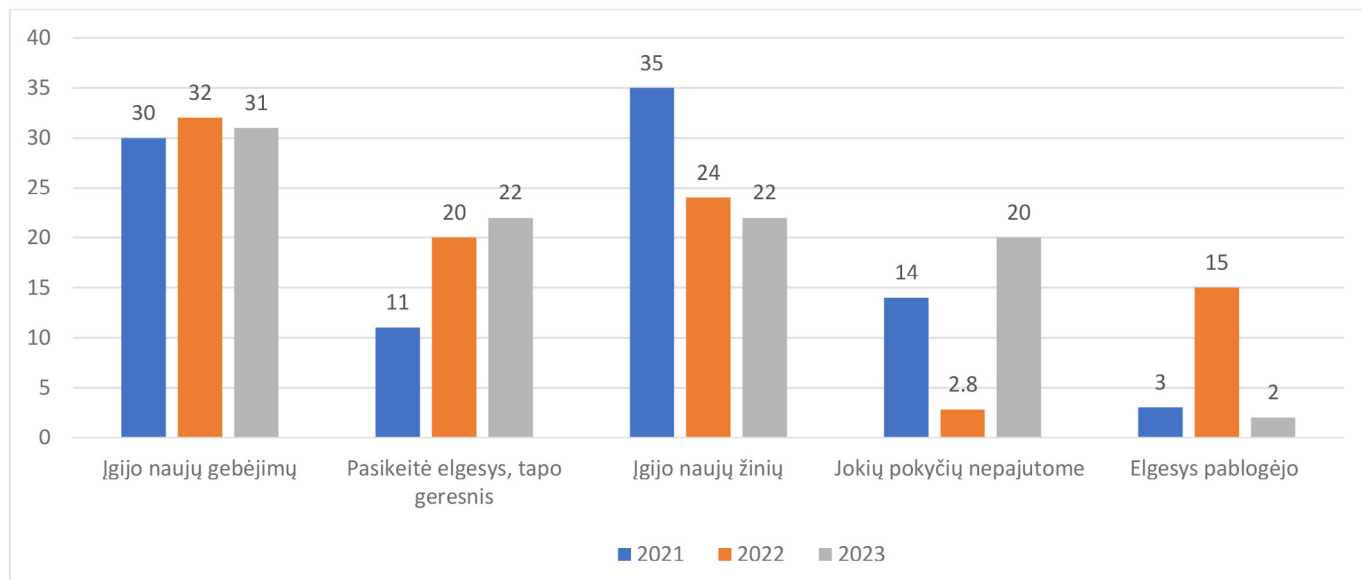
- taikliai prognozuoti, atpažinti ir nuosekliai atliepti šeimos / lankytojo galimus poreikius;
- suteikti pagalbą, nuoseklų palydėjimą ir palaikymą vykstant šeiminiams pokyčiams, siekiant rasti tinkamiausią sprendimą dėl paslaugų tęstinumo;
- išanalizuoti 2024 m. lankytojų, kurių tėvai vyresni nei 61 metai, ateities viziją (apklausa).

9. TEIKIAMŲ PASLAUGŲ NAUDOS LANKYTOJAMS REZULTATAI

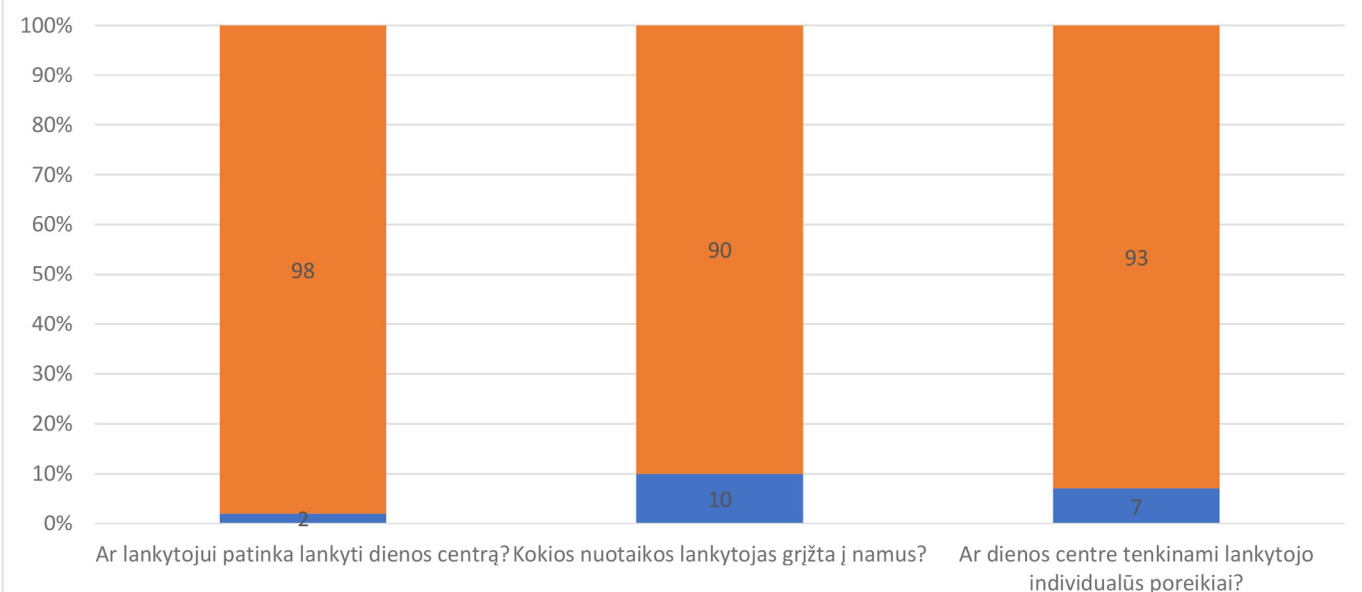
43 kriterijus Socialinių paslaugų teikėjas fiksuoja suteiktų paslaugų rezultatus ir naudą paslaugų gavėjui individualiu ir kolektyviniu požiūriu.

Rodiklis nr. 1 Paslaugų teikimo poveikio lankytojų gebėjimams ir elgesiui 2021–2023 metų palyginimo procentinė išraiška

Duomenų šaltinis: 2021 (27 atsakymai), 2022 (33 atsakymai), 2023 (42 atsakymai) metų šeimos narių apklausos ataskaitos

2023 metų šeimos narių požiūris į Centro teikiamų paslaugų naudą

Rezultatų paaiškinimas

Vertinant šeimos narių atsakymus iš trejų metų retrospektyvos, ryškių pokyčių paslaugų naudos vertinime nematoma. Dominuoja ne žemesni nei 75 proc. pozityvūs *įgijo naujų gebėjimų ir žinių, elgesys tapo geresnis įvertinimai, matoma nežymi mažėjimo tendencija įgijo naujų žinių srityje*. 2021 m. ženkliai išaugusį šios srities vertinimą galima sieti su pandemijos laikotarpiu lankytojams teiktomis nuotolinėmis paslaugomis. Tuo laikotarpiu išaugo lankytojų kompiuterinio raštingumo žinios. Tačiau po pandemijos matome nuoseklų šios srities vertinimo mažėjimą (2022 m. – 11 proc. punktų, 2023 m. – 2 proc. punktais). Tai galima sieti su rezultato nr. 10 *pasitenkinimas paslaugomis* 2-u rodikliu, kur 2022–2023 m. iš šeimos narių *pagalba išlaikyti skaitymo ir rašymo įgūdžius* vertinimo matome (15 proc. *blogai* ir 10 proc. *patenkinamai*), kad ši sritis, šeimos narių požiūriu, yra aktuali ir vertinama kaip naudinga lankytojams. 2024 m. šiai veiklai tikslinga skirti daugiau dėmesio – suplanuoti reguliarius užsiėmimus skaitantiems ir rašantiems.

Aptariant neutralų naudos vertinimą *jokių pokyčių nepajutome*, matomas padidėjimas 17 proc. punktų – tai vertiname kaip tam tikrą riziką, kurią būtina išanalizuoti ir numatyti jos mažinimo prevencines priemones.

2023 m. *elgesys pablogėjo* vertinime matomas sumažėjimas 13 proc. punktų. Šio vertinimo pagerėjimui įtakos turėjo Centro nuosekliai ir periodiškai įgyvendinamos atvejo analizės, įtraukiant suinteresuotus išorinius asmenis, nuosekliai ir periodiškai vykdomi darbuotojų komandų susirinkimai, kuriuose analizuojamas lankytojų elgesys ir naudingos elgesiui koreguoti taikomos priemonės.

Antroje diagramoje atspindėtas 2023 m. šeimos narių požiūris į teikiamų paslaugų naudą – šeimos narių vertinimai yra labai geri, tad paslaugų teikimo nauda akivaizdi.

Rodiklis nr. 2 Paslaugų teikimo nauda, įtakoianti lankytojų gyvenimo kokybės pokytį 2022 ir 2023 metais. Duomenų šaltinis: individualūs socialiniai globos planai, apimantys tris gyvenimo kokybės sritis (socialinis dalyvavimas, asmeninis augimas ir gerovė) ir lankytojų įgalinimo koncepcijos vieną sritį (pareigos). Šios sritys matuojamos 4 balų sistemoje (0 – nepavyko pasiekti, 1 – reikalinga darbuotojo pagalba, 2 – reikalingas darbuotojo priminimas, 3 – reikia savarankiškai įtvirtinti /stiprinti, 4 – savarankiškas).

Rezultatų paaiškinimas

Diagrama rodo, kad per metus lankytojo A gyvenimo kokybės pokytis įvyko visose keturiose srityse.

Socialinio dalyvavimo sritis užtelėjo 2 balais. Tam įtakos turėjo lankytojo aktyvus įsitraukimas į Centro siūlomas veiklas: trijų dienų išvyka, PECS komunikacijos knygų gamyba dirbtuvėse, pranešimo apie vaizdinių tvarkaraščių ir simbolių naudojimo teigiamą įtaką įsitraukiant į veiklas ar darant pasirinkimus skaitymas tarptautinėje konferencijoje.

Asmeninio augimo, gerovės ir pareigų sritys užtelėjo 1 balu. Darytina prielaida, kad išsikelti tikslai yra taiklūs ir svarbu toliau jų siekti kitais metais.

Pokyčiai lankytojo gyvenimo kokybės vertinime teigiami.

Rezultatų paaiškinimas

Diagrama rodo, kad per metus lankytojo B gyvenimo kokybės pokytis tolygiai užtelėjo 1 balu visose keturiose srityse.

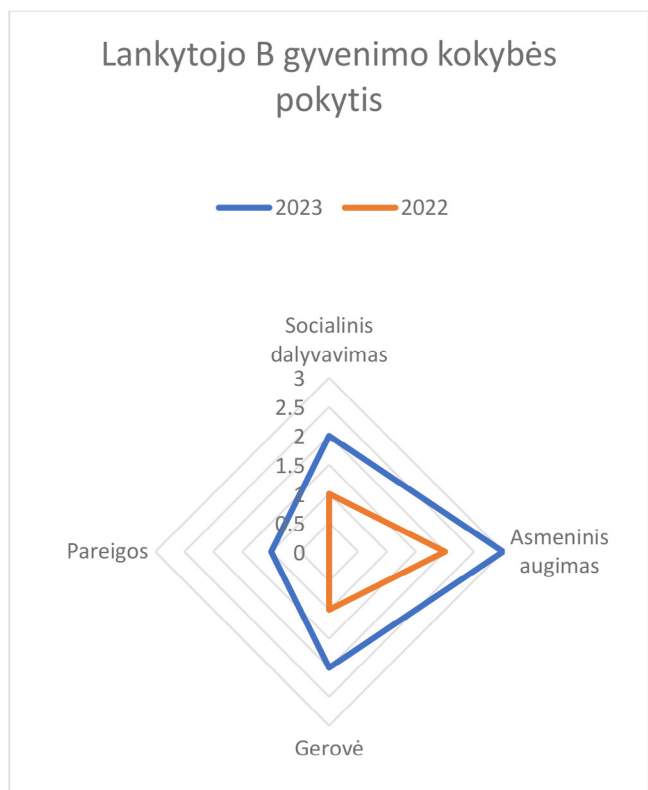
Socialinio dalyvavimo srities augimą įtakėjo individualūs ergoterapijos užsiėmimai turint tikslą mokytis simbolių kalbos. Lankytojui B buvo sukomplektuota komunikacijos knyga PECS, kad įsitvirtintų įgūdžiai.

Rezultatams asmeninio augimo srityje įtakos turėjo tinkamų užsiėmimų ir išvykų pritaikymas – jos teigiamai veikė lankytojo B emocinę savijautą.

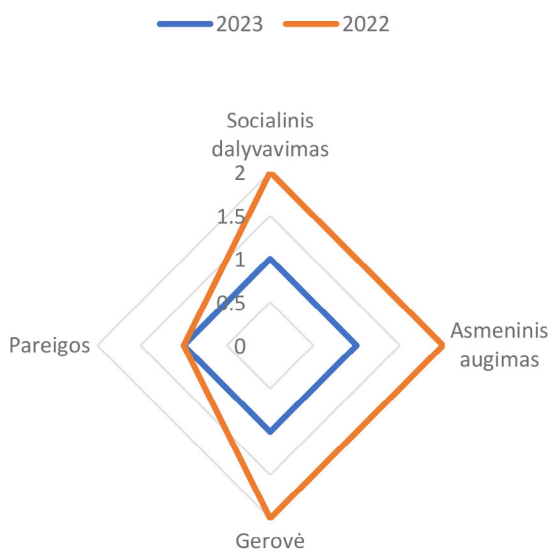
Gerovės srities augimui įtakos turėjo suorganizuotas susirinkimas su lytiškumo konsultante, kuri rekomendavo pagal galimybes lankytojui B suteikti erdvę nusiraminti.

Pareigų srities augimui įtakos turėjo darbuotojo kasdienis priminimas lankytojui B apie jo pasirinktą pareigą ir nuolatinė pagalba atliekant ją.

Tikslinga 2024 m. tęsti PECS komunikacijos knygos naudojimo įgūdžių tvirtinimą, pasirinktos pareigos nuoseklų palydėjimą iki atlikimo savarankiškai.

Lankytojo C gyvenimo kokybės pokytis

Rezultatų paaiškinimas

Diagrama rodo, kad per metus lankytojo C gyvenimo kokybės pokytis trijose srityse pablogėjo 1 balu, o vienoje liko nepakitęs.

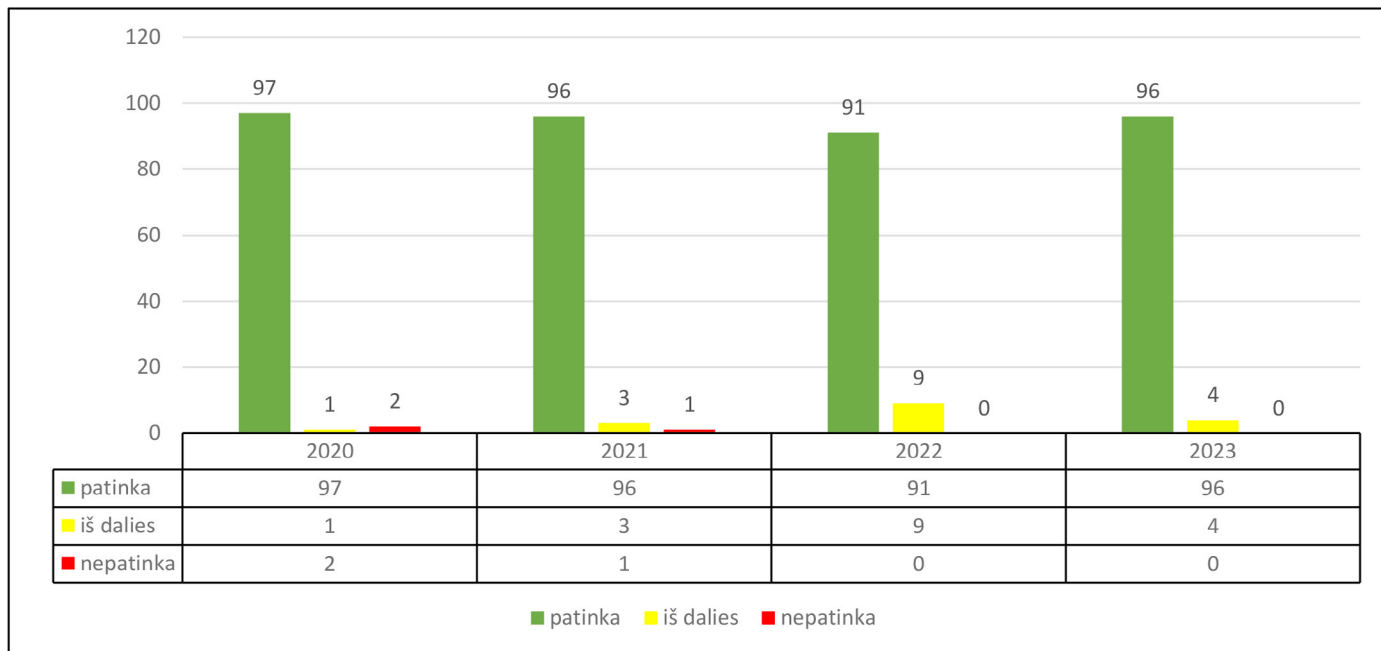
Pablogėjimui socialinio dalyvavimo, asmeninio augimo ir gerovės srityse įtakos turėjo lankytojo C ilgalaikis fizinės sveikatos sutrikimas: prarastas turėtas mobilumas, rankos ir kojos dalinis paralyžius.

Tikslinga 2024 m. padėti lankytojui C prisitaikyti prie dėl ligos atsiradusių fizinių galimybių apribojimų ir išmokti neskubant atsargiai atrasti naujas galimybes: saugiai judėti, maksimaliai naudotis iš dalies paralyžiuota ranka, emociškai susitaikyti ir priimti savo galimybių naujas ribas.

10. LANKYTOJŲ IR KITŲ SVARBIŲ SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ PASITENKINIMĄ PASLAUGOMIS RODANTYS REZULTATAI

45 kriterijus Socialinių paslaugų teikėjas lankytojų ir visų suinteresuotųjų šalių pasitenkinimą matuoja remdamasis vidaus ir (arba) išorės vertinimu.

Rodiklis nr. 1 Lankytojų pasitenkinimo Centro paslaugomis vertinimo (taikant metodą „Šviesoforas“) 2020–2023 metų palyginimo procentinė išraiška

Rezultatų paaiškinimas

Diagrama rodo lankytojų, kurie 2020–2023 m. Centro teiktas paslaugas vertino naudodami metodą „Šviesoforas“, atsakymų procentinę dalį (vertikali ašis) ir (horizontali ašis) atsakymų alternatyvas – (*patinka* – žalia, *patinka iš dalies* – geltona ir *nepatinka* – raudona).

Paslaugų vertinimą atliko Centro lankytojų seniūnų tarybos nariai (6 grupių seniūnai ir jų pavaduotojai). Paslaugų vertinimas buvo atliktas 4 metus iš eilės.

Vykdam ankstinę apklausą, kiekviena Centro teikiama paslauga vertinama atskirai. Diagramoje matoma visų atskirai vertintų paslaugų visuma procentais.

Diagrama rodo aukštą lankytojų pasitenkinimo lygį.

Išanalizuoti 2022 m. vertinimai *iš dalies* ir į 2023 m. Centro veiklos planą įtraukti lankytojų ir jų šeimos narių pasiūlymai dėl paslaugų gerinimo (žr. rezultatą nr. 4): *suplanuoti naujų užimtumo veiklų; daugiau judėjimo veiklų; organizuoti mankštų grupę prieš užsiėmimus; dalyvauti mokymuose, konferencijose, DUO Day; važiuoti su teatru į kitus miestus; išvykti į užsienį – Lenkiją ar kitur; vasarą įrengti hamakus ant kalno, nuvykti prie jūros be tėvų, 2023 m. 5 proc. punktais sumažino vertinimą iš dalies.*

2022–2023 m. nebuvo nė vieno atsakymo *nepatinka*. Lyginant diagramas pagal metus, matyti, kad lankytojų pasitenkinimas paslaugomis stabiliai išlieka aukštas.

Rodiklis nr. 2 Lankytojų šeimos narių / globėjų Centro teikiamų paslaugų sričių 2022 ir 2023 metų vertinimo palyginimas (proc.)

Duomenų šaltinis: 2023 m. šeimos narių / globėjų Centro paslaugų vertinimo apklausos ataskaita,

<https://www.dcsviesa.lt/uploads/2023%20m.%20seimos%20nari%C5%B3%20vertinimai.pdf>

Rezultatų paaiškinimas

Šeimos narių (atsakyty 42 anoniminės anketos) buvo paprašyta įvertinti išvardintas Centro paslaugų teikimo sritis uždavus klausimą: *Ar gaunamos šios socialinės paslaugos atitinka Jūsų lūkesčius?*

Diagrama rodo, kad 2023 m. vertinimai *gerai* ir *labai gerai* bendrąja prasme nežymiai padidėjo, kas rodo, kad šeimos narius tenkina Centro teikiamos paslaugos. Atkreiptinas dėmesys, kad 2022 m. dėl kritiškesnio lankytojų šeimos narių paslaugų teikimo vertinimo identifikuotos ir 2023 m. suplanuotos bei taikytos priemonės padarė poveikį – stebimas ir kritiškesnis vertinimas – *blogai*. Tikėtina, kad tam įtakos turėjo bendrai su Centro tarybos atstovais – tėvais apsvarstyta šeimos narių apklausos anketa, ji pakoreguota, atsižvelgiant į tėvų pasiūlymus.

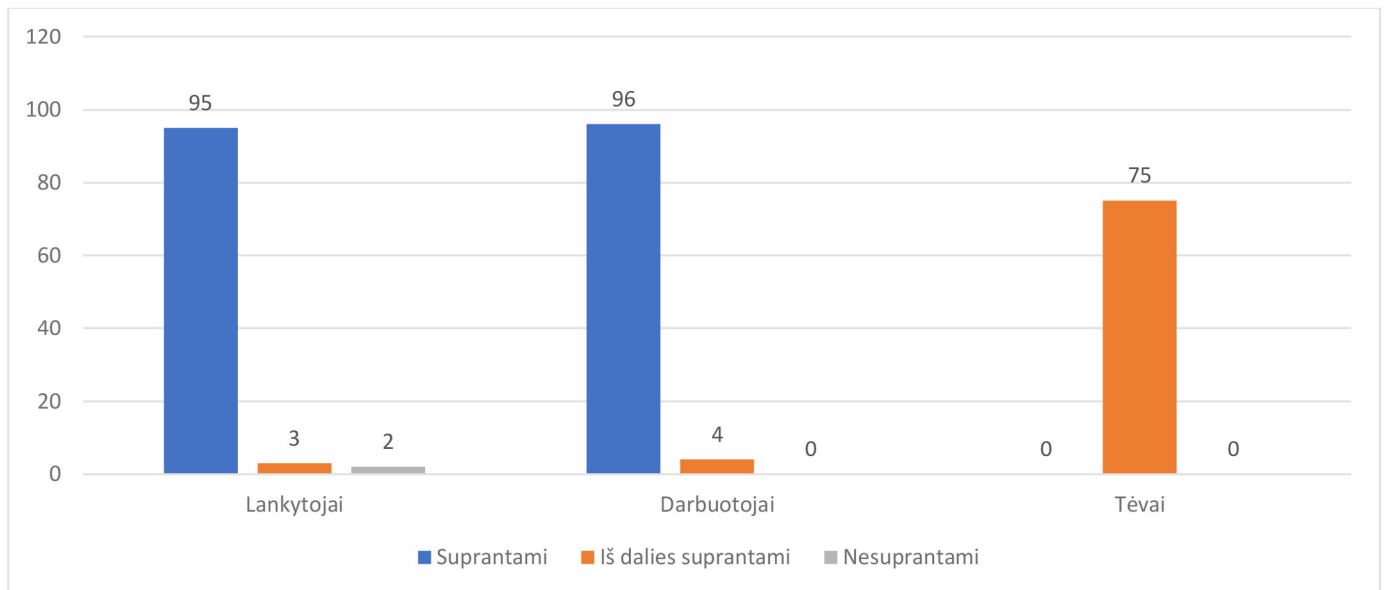
Atsižvelgus į 2022 m. tėvų apklausos rezultatus, 2023 m. į vertinimą buvo įtraukta nauja sritis – *pagalba išlaikyti skaitymo ir rašymo įgūdžius*. Iš tėvų 2023 m. vertinimo matome (15 proc. *blogai* ir 10 proc. *patenkinamai*), kad ši sritis, tėvų požiūriu, yra aktuali ir 2024 m. šiai veiklai tikslinga skirti daugiau dėmesio – suplanuoti reguliarius užsiėmimus skaitantiems ir rašantiems.

Atkreiptinas dėmesys, kad *transporto* paslaugų teikimo vertinimas *blogai* 5 proc. punktais padidėjo. Tikėtina, kad *blogai* vertino tėvai, kuriems transporto teikimo grafikas nėra patogus arba nėra galimybių autobusui privažiuoti arčiau lankytojo namų. Tikslinga šią problemą išanalizuoti administracijos darbuotojų susirinkime.

11. REZULTATAI, KAIP LANKYTOJAI, PERSONALAS IR KITOS SVARBIOS SUINTERESUOTOSIOS ŠALYS SUPRANTA VEIKLOS REZULTATUS

46 kriterijus Socialinių paslaugų teikėjas teikia prieinamą, lengvai suprantamą informaciją apie užfiksuotus rezultatus, įskaitant apklausų rezultatus.

Rodiklis Dienos centro „Šviesa“ lankytojų seniūnų tarybos narių, darbuotojų ir Dienos centro „Šviesa“ tarybos narių (tėvų) atsiliepimų dėl 2023 m. užfiksuotų paslaugų teikimo rezultatų supratimo procentinis pasiskirstymas
Duomenų šaltiniai: Centro lankytojų seniūnų tarybos 2024-03-26 susirinkimo protokolas, darbuotojų apklausos anketos ataskaita, Centro tarybos narių (tėvų) el. atsakymai ataskaita, Centro tarybos narių (tėvų) el. atsakymai

Rezultatų paaiškinimas

Centro darbuotojams susirinkime (dalyvavo 18 darbuotojų) pristatyti 2023 m. Centro paslaugų teikimo rezultatai. Kiekvienas aptartas susiejus jį su konkrečia praktika. Susirinkime nedalyvavusiems darbuotojams rezultatų aprašymas su nuotoline apklausos anketa buvo išsiųsti el. paštu. Atsakymus dėl supratimo pateikė 44 darbuotojai: 96 proc. atsakiusių patvirtinimo, kad rezultatai jiems suprantami.

Centro tarybos nariams (tėvams) 2024 03 22 paslaugų teikimo rezultatai išsiųsti el. paštu ir paprašyta teikti grįžtamąjį ryšį. 3 iš 4 atsakiusių tėvų pareiškė, kad rezultatai suprantami iš dalies.

Centro lankytojų seniūnų tarybos 17 narių su rezultatais lengvai suprantama kalba supažindinti Seniūnų tarybos susirinkime. Rezultatus lankytojai vertino naudodami „Šviesoforo“ metodą. Lankytojų atsakymai rodo, kad 95 proc. lankytojų suprato pateiktus rezultatus, 3 proc. suprato iš dalies, 2 proc. nesuprato.

Diagrama rodo, kad geriausiai informaciją apie užfiksuotus rezultatus supranta lankytojai ir darbuotojai, nes jie tiesiogiai kasdienybėje patiria socialinių paslaugų teikimo praktiką. Būtina atkreipti dėmesį į tėvus, kurie rezultatus suprato iš dalies. Tikslinga Centro interneto svetainėje ir 2024 m. laikraščio „Šarka“ 1-ame numeryje paskelbti rezultatus su išsamesniais paaiškinimais, susietais su konkrečia praktika.

12. DIENOS CENTRO „ŠVIESA“ IR TARPTAUTINIO PARTNERIO FONDO „DOM AUTYSTY“ (LENKIJA) VEIKLOS LYGINIMO REZULTATAI

50 kriterijus Socialinių paslaugų teikėjas imasi gerinimo iniciatyvų lygindamas požiūrių efektyvumą, paslaugų teikimo rezultatus, veiklą ir paslaugų gavėjų gautus rezultatus.

Rodiklis Dienos centro „Šviesa“ ir tarptautinio partnerio fondo „Dom Autysty“, Lenkija, kasdienų ir darbinių įgūdžių ugdymo metodų palyginimas

	Fondas „Dom Autysty“, Lenkija	Dienos centras „Šviesa“, Lietuva
Kasdienų įgūdžių ugdymas	Šiuo metu fonde „Dom Autysty“ yra 3 grupės – dvi po 4 lankytojus, o vienoje 6 lankytojai. Siekiant kuo didesnio lankytojų savarankiškumo, organizuojant kasdienes veiklas daug dėmesio skiriama lankytojų kasdienų įgūdžių ugdymui. Fonde visi lankytojai kasdien dalyvauja ruošiant pusryčius, patiekiant maistą ir valant stalus bei grindis. Kiekvienoje grupėje kasdien paskiriamas vis kitas lankytojas, atsakingas už kokią nors veiklą, susijusią su pusryčių ir priešpiečių ruošimu. Šios veiklos pritaikomos pagal kiekvieno galimybes, tačiau visuomet stengiamasi išmokyti naujų dalykų, pavyzdžiui, lankstyti servetėles, teisingai padėti įrankius, estetiškai paservuoti stalą, į reikiamas vietas nunešti įrankius ir indus, juos sudėti į indaplovę ir išimti iš jos ir pan. Ruošti pusryčius ir priešpiečius, patiekti patiekalus ir valyti patalpas kiekvieną dieną privaloma visiems lankytojams. Kasdien veiklos kiekvienam lankytojui būna skirtingos, pavyzdžiui, vieną dieną lankytojas sudeda indus į indaplovę ir ištuština indaplovę, kai indai jau švarūs, kitą dieną tas pats lankytojas plauna grindis. Kiekvienas lankytojas visada iš anksto žino savo dienos darbų planą – jis su kiekvienu lankytoju aptariamas kiekvieną rytą atskirai jam suprantamu būdu. Pietus lankytojai gamina kartą per savaitę, kitomis dienomis pietus tiekia maitinimo įstaigos. Gaminant maistą, t. y. ruošiant pietus, dalyvauja visi lankytojai.	Dienos centre „Šviesa“ šiuo metu yra 6 grupės po 12 lankytojų. Siekiant ugdyti lankytojų kasdienes įgūdžius, Centre jie padeda nunešti skalbinius į skalbyklą ar parnešti iš jos, išplauti grindis grupėse, susitvarko stalus savo grupėse po veiklą. Kai kurie lankytojai susitvarko stalus valgykloje po pusryčių ir pietų. Mokomosios virtuvės dirbtuvėje, kuri vyksta 3 kartus per savaitę, lankytojai mokosi gaminti maistą. Lankytojai gali pasirinkti, ar nori dalyvauti šioje dirbtuvėje. Rekomendacijos: Siekiant lankytojus paruošti kuo savarankiškesniam gyvenimui, remiantis užsienio partnerių gerąja patirtimi, tikslinga labiau struktūruoti maisto ruošos ir kasdinių įgūdžių buityje lavinimo veiklas, kad jose galėtų dalyvauti visi Centro lankytojai. Siekiant kuo didesnio lankytojų savarankiškumo bei įgalinimo apsitarnaujant maitinimo srityje, įtraukti visus lankytojus dengti stalus valgykloje pusryčiams, pietums; įgalinti lankytojus savarankiškai įsidėti maistą, nusinešti indus, sutvarkyti valgyklą po pusryčių, pietų. Labai svarbus ir lankytojų įsitraukimas padedant sudėlioti vaizdinį valgiaraštį valgykloje. Šioje srityje intensyviai dirbama – kiekviena grupė (6 grupės po 12 lankytojų) kas savaitę atsakingai dēlioja vaizdinį valgiaraštį valgykloje. Siekiant lankytojų didesnio įsitraukimo į kasdinių įgūdžių ugdymo veiklas, siekti įtraukti lankytojus į kambarių ruošimą trumpalaikiai paslaugai: užvilkti ir nuvilkti patalynę, ją nunešti skalbti, lyginti.

	Fondas „Dom Autysty“, Lenkija	Dienos centras „Šviesa“, Lietuva
Kasdinių įgūdžių ugdymas	Visi lankytojai taip pat dalyvauja ruošiant kambarius savaitgalio trumpalaikiai paslaugai: kloja lovas, o po savaitgalio – nuvelka patalynę, išskalbia ir išdžiausto. Šia veikla lankytojai užsiima vidutiniškai 2 kartus per mėnesį.	Kad šios veiklos būtų prieinamos visiems lankytojams, galima jas paskirstyti fondo „Dom Autysty“ pavyzdžiu – iš anksto tarantis su lankytojais ir aptariant tai, ką jie turės atlikti. Norint atliepti kiekvieno lankytojo individualius poreikius, veiklas bei pareigas būtų naudinga aptarti ir sudarant kiekvieno individualius socialinės globos planus. Labai svarbu, kad kiekvienas lankytojas žinotų ir suprastų suplanuotas veiklas. Jos turi būti pateiktos kiekvienam lankytojui jam suprantama kalba (individualus socialinės globos planas suprantama kalba – nuotraukos, simboliai, paveikslėliai, vaizdinis tvarkaraštis, vaizdinis valgiaraštis), veiklos ir pareigos aptariamąs kiekvieną rytą individualiai su kiekvienu lankytoju.
Darbinių įgūdžių ugdymas	Fonde „Dom Autysty“ darbiniai įgūdžiai ugdomi 1 kartą per savaitę. 2023 m. 13 iš 15 Fondo lankytojų dalyvavo PECS komunikacijos knygų (PECS – apsikeitimo paveikslėliais sistema) gaminimo dirbtuvėse. Dirbtuvės Lietuvoje ir Lenkijoje buvo įkurtos vykdančios bendrą „ERASMUS plus“ projektą „Aktyvus balsas – geriausias kelias į įtraukimą“. Tai buvo pirmasis tarptautinis projektas, į kurį Fondas įsitraukė. Įkurtose dirbtuvėse kiekvienas lankytojas buvo įtrauktas į komunikacijos knygų gamybą pagal kiekvieno gebėjimus, skiriant daug individualaus laiko kiekvieno darbiniam įgūdžiui lavinti. Pasibaigus projektui ir identifikavus projekto privalumus, didelis dėmesys skiriamas veiklų tęstinumui ir tolesniam įgūdžių ugdymui – tęsiamos komunikacijos knygų dirbtuvės, jose dalyvauja visi lankytojai. Fonde taip pat vyksta šilkografijos ant marškinėlių ir pirkinių maišelių dirbtuvės, jose dalyvauja pusė dalyvių, o žvakių gamybos dirbtuvėse dalyvauja visi lankytojai. Už darbą dirbtuvėse mokamos nedidelis piniginis atlygis, kurį auksa lankytojų tėvai. Tai labai motyvuoja lankytojus.	Dienos centre „Šviesa“ lankytojai 3 kartus per savaitę dalyvauja darbinių įgūdžių ugdymo dirbtuvėse, kuriose šiuo metu gaminamos arbatos, muilai, alternatyvios komunikacijos knygos (PECS – apsikeitimo paveikslėliais sistema) ir 1 kartą per mėnesį gaminamas maistas. Lankytojai patys renkasi, kuriose dirbtuvėse nori dalyvauti. Lankytojai taip pat turi galimybę rinktis dailės, tekstilės, keramikos, muzikos, teatro, kompiuterių, socialinio dalyvavimo, kasdinių įgūdžių lavinimo užsiėmimus. Kuo daugiau lankytojų siekiama įtraukti į darbinės veiklas, kuriose jie gali ugdyti savo darbinius įgūdžius. Dirbtuvėse lankytojams priemonės pritaikomos taip, kad užduotis galėtų atlikti patys savarankiškai arba su kuo mažesne pagalba. Vykdančios projektą „Aktyvus balsas – geriausias kelias į įtraukimą“ Centre 2022 m. rugsėjį pradėjo veikti alternatyvios komunikacijos (PECS – apsikeitimo paveikslėliais sistema) knygų gaminimo dirbtuvės, jos tęsiasi iki 2023 m. rugsėjo 31 d. Intelektą negalią turintys lankytojai, gamindami komunikacijos knygas, ne tik ugdo savo darbinius įgūdžius, išmoko naujų dalykų, bet ir jautėsi svarbiais visuomenės nariais – atliko naudingą visuomenei darbą – komunikacijos knygos buvo dalinamos visuomenei.

	Fondas „Dom Autysty“, Lenkija	Dienos centras „Šviesa“, Lietuva
Darbinių įgūdžių ugdymas	Darbas sode ir darže nėra reguliarus, priklauso nuo oro sąlygų, tačiau į šią veiklą įtraukiami visi lankytojai. Visose veiklose svarbiausia išmokti ko nors naujo ir užtikrinama, kad mokymosi procesas būtų nuolatinis, net ir išmokus, kaip atlikti veiklą. Labai svarbu tęstinumas. Į tokias veiklas kaip jogą, muzikinius užsiėmimus, dailę taip pat stengiamasi įtraukti visus lankytojus, bet šie užsiėmimai yra pasirinktini.	Vykdydami šią prasmingą veiklą, įrodėme, kad negalią turintis asmuo nebūtinai turi tik imti ir gauti, bet gali ir duoti bei kurti pridėtinę vertę visuomenei. Darbinių įgūdžių dirbtuvėse nuolat dalyvavo 15 (20 proc. visų Centro paslaugų gavėjų) lankytojų ir 8 darbuotojai (23 proc. visų darbuotojų), o veiklą dirbtuvėse iš viso išbandė net 56 (78 proc. Centro paslaugų gavėjų) lankytojai. Už darbą knygų gaminto dirbtuvėse lankytojams ir darbuotojams buvo naudojama motyvacinė priemonė – galimybė išvykti į 3 savarankiškumo stiprinimo stovyklas. Lankytojai turėjo galimybę patys rinktis, kur nori nuvykti, apsistoti, ką aplankyti ir pamatyti. Jie pasirinko išvykas į Druskininkus, Šiaulius ir Nidą. Savarankiškumo ugdymo stovyklose iš viso dalyvavo 11 darbuotojų ir 16 lankytojų. Kaip ir fonde „Dom Autysty“, taip ir dienos centre „Šviesa“ bet kokios veiklos tęstinumas labai svarbus, tad buvo nuspręsta tęsti darbinės veiklos ugdymo dirbtuves, kuriose lankytojai, gamindami alternatyvios komunikacijos knygas, ir toliau turi galimybę ugdyti biuro darbinis įgūdžius. Siekiant lankytojų įgalinimo darbinėse veiklose, Centre nuolat ieškome būdų, kad jos būtų kuo įvairesnės ir lankytojai įsitrauktų. 9 Centro lankytojai vertina tekstus, parengtus lengvai suprantama kalba, bendradarbiaujant su Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie LR SADM. Už šį darbą lankytojai gauna realų piniginį atlygį.
		<i>Rekomendacijos:</i> Dalyvavimas tarptautiniame bendradarbiavimo partnerystės projekte davė abipusės naudos tiek fondo „Dom Autysty“, tiek dienos centro „Šviesa“ bendruomenėms. Sieksime su šiais partneriais ir ateityje darbinių įgūdžių ugdymo srityje vykdyti bendrus projektus ir veiklas, kurios atneštų pridėtinės vertės abiem įstaigoms. Vykdamas projektines ir kitas darbinių įgūdžių ugdymo veiklas, rekomenduojama atkreipti dėmesį ir numatyti lankytojų motyvavimo sistemas, kadangi abiejų įstaigų bendruomenės matė lankytojų motyvaciją įsitraukti į darbinės veiklas, kai už jas buvo numatytas tam tikras atlygis.